

Vlaams
Parlement

vergadering **C255**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 7 juli 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de luchtkwaliteit in Vlaanderen en het luchtbeleidsplan – 2639 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de hinder door asfaltcentrales – 2643 (2019-2020)	6
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over drainage in landbouwgronden in relatie tot het vergunningsbeleid – 2650 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het waterbeheer door de polders en wateringen – 2774 (2019-2020)	15
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over maatregelen om het restafval van bedrijven te verminderen – 2690 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het sorteren van bedrijfsafval – 2908 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de dalende prijs van het verse plastic en de impact op de circulaire economie – 2691 (2019-2020)	25

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de luchtkwaliteit in Vlaanderen en het luchtbeleidsplan – 2639 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, de luchtverontreiniging blijft een van de belangrijkste milieuproblemen en is erg gerelateerd aan onze gezondheid. Inzake de luchtkwaliteit in Vlaanderen zien we een duidelijk dalende trend in de emissies en een verbetering van de luchtkwaliteit, ondanks het feit dat we andere dingen lezen. Dit is pure realiteit. Maar Vlaanderen haalt de luchtkwaliteitsnorm voor stikstof nog niet overal en de luchtkwaliteit is nog niet overal in overeenstemming met de advieswaarden. Er is dus nog heel wat werk aan de winkel, minister, maar dat weet u ook.

Op 25 oktober 2019 keurde de nieuwe Vlaamse Regering het luchtbeleidsplan definitief goed. Dat plan kijkt niet enkel naar 2030, ook de normen voor de luchtkwaliteit voor een tussenliggend jaar, namelijk 2025, werden bepaald. In 2025 zullen we overal de luchtkwaliteitsnormen moeten halen en in 2030 zetten we stappen vooruit richting de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie.

Op 8 juni publiceerde de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) de impact van de coronamaatregelen op de luchtkwaliteit. Ze deed een analyse via twee onafhankelijke methodes: metingen en modellen. De conclusie was dat er een duidelijke daling was van stikstofdioxide en zwarte koolstof, vooral op dichtbevolkte plaatsen waar er anders veel verkeer is. Er was verder een minder uitgesproken daling van het fijn stof, onder andere vanwege de weersomstandigheden, en meer ozon omdat die door het verminderde verkeer minder kon worden afgebroken.

Minister, welke conclusies trekt u zelf uit de analyse van de impact van de coronacrisis op de luchtkwaliteit? Zijn er op basis van het rapport nieuwe inzichten in hoe we de luchtkwaliteit in de toekomst beleidsmatig nog meer kunnen verbeteren? Zal dit effect de komende weken en maanden gemonitord blijven worden? Inzake de Green Deal huishoudelijke houtverwarming had ik graag geweten wat de stand van zaken is van het regelgevende kader en ondersteunende elementen voor de uitfasering van de oude en vervuilende houtkachels en open haarden in Vlaanderen? Inzake mobiliteit en de modal shift had ik ook graag een stand van zaken van het wetgevende kader voor ultralage-emissiezones (ULEZ). Wat is de stand van zaken van het Vlaams actieplan 'Clean Power for Transport' (CPT)? Welke overkoepelende maatregelen en acties werden er inmiddels genomen om de bedrijfsvloot te vergroenen? Hoe verloopt het overleg met de verschillende partners? Wat is de stand van zaken met betrekking tot het stimuleringsbeleid dat burgers en bedrijven moet aanzetten om alternatieve vervoersmiddelen te gebruiken? Een belangrijk deel van de luchtverontreiniging in Vlaanderen is afkomstig van bronnen buiten Vlaanderen. Op welke manier wilt u bijdragen tot een Europese aanpak? Hoe verloopt het overleg op Europees niveau?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mevrouw De Vroe, uit de uitgebreide analyse van de VMM blijkt dat er door de coronamaatregelen een duidelijke daling is van stikstofdioxide en zwarte koolstof in onze omgevingslucht. Voor fijn stof is de daling minder uitgesproken, voor ozon is er zelfs een lichte stijging vast te stellen. De conclusies van het VMM-rapport over de impact van de coronamaatregelen op de

luchtkwaliteit zijn in lijn met de prioriteiten die bepaald zijn in het luchtbeleidsplan en vereisen op dit moment geen bijsturing.

De Vlaamse Milieumaatschappij blijft uiteraard de komende weken en maanden onze luchtkwaliteit verder monitoren. De VMM zal een verdere analyse maken wanneer ze de resultaten van het volledige jaar 2020 bekijkt. Die is gepland voor 2021.

Wat de Green Deal huishoudelijke houtverwarming betreft, is er in de voorbije maanden tussen mijn kabinet en de administratie overleg geweest en heeft de administratie intussen een aantal voorstellen overgemaakt tot aanpak van de uitfasering van de oude en vervuilende houtkachels en open haarden. Die voorstellen zijn we momenteel aan het bestuderen. Na het zomerreces wil ik graag met een uitgewerkt voorstel naar de Vlaamse Regering gaan. Ik wil ook wijzen op verschillende raakvlakken tussen dit dossier en andere acties die lopen in uitvoering van de Green Deal. We zullen vanzelfsprekend de interactie tussen de acties en een logische sequentie ervan moeten respecteren bij de volledige uitwerking en operationalisering van het uitfaseringssysteem.

We zijn nog niet gestart met de opmaak van een wetgevend kader voor de ultralage-emissiezones. Ik heb in het parlement gezegd dat ik eerst een volledige evaluatie wil van de impact van de lage-emissiezones, ook wat de sociale maatregelen betreft. Daarna zien we verder.

Over de uitvoering van het actieplan CPT wordt jaarlijks een evaluatierapport opgesteld. Ik verwijs ook naar het antwoord dat ik heb gegeven over het evaluatierapport op de vraag van collega Bothuynne. Op 3 april dit jaar besliste de Vlaamse Regering de bevoegdheid voor dit dossier volledig over te dragen naar minister Lydia Peeters. Voortaan is zij dus bevoegd voor het nieuwe actieplan CPT.

Wat de acties rond de bedrijfsvloten betreft, ligt de bevoegdheid eveneens bij minister Peeters. Mijn administratie heeft wel een insteek gegeven voor de vergroening van de taxisector waarvoor het uitvoeringsbesluit werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Zoals eerder aangegeven bekijken we momenteel ook de mogelijkheden voor vloten voor stedelijke distributie.

Ook het extra stimuleringsbeleid dat burgers en bedrijven moet aanzetten om alternatieve vervoersmiddelen te gebruiken waarbij ook acties om de bedrijfsvloot te vergroenen tot de mogelijkheden behoren, valt onder de bevoegdheid van minister Peeters.

In 2016 werd een Europese richtlijn goedgekeurd die aan de EU-lidstaten emissieplafonds oplegt voor vijf stoffen. Deze richtlijn heeft precies tot doel om het grensoverschrijdende transport van luchtverontreiniging terug te dringen. Een eerste set emissieplafonds is van kracht vanaf dit jaar, een tweede set vanaf 2030. Vorig jaar moesten alle lidstaten een programma indienen waarin ze aangeven hoe ze die doelstellingen zullen naleven. Op dit moment ligt de focus op EU-niveau dan ook op de evaluatie van de naleving van de verplichtingen uit deze richtlijn en niet op de ontwikkeling van nieuw beleid. Deze maand verwachten we een evaluatie te ontvangen van de nationale reductieprogramma's, en verder volgt de Europese Commissie de evolutie van de emissies van nabij op om bij een dreigende overschrijding zo snel mogelijk te kunnen ingrijpen.

Ter aanvulling wil ik u nog graag meegeven dat Vlaanderen ook meehelpt aan de aanpak van de luchtverontreiniging buiten Europa via het zogenaamde internationale LRTAP-verdrag (Long-Range Transboundary Air Pollution) rond grensoverschrijdende luchtverontreiniging.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het is zeker een goede zaak dat er verder goed gemonitord zal blijven worden en dat er nog een extra analyse komt eind dit jaar. We zullen die zeker goed opvolgen. Ik denk dat we uit die coronacrisis grondige analyses moeten maken en dat we daar veel uit zullen kunnen leren. Ik kijk dan ook heel erg uit naar die analyses.

Het klopt inderdaad dat het verkeer een heel grote impact heeft gehad en dat er voor uw collega, minister Peeters, heel wat werk op de plank ligt. U hebt daar ook meermaals naar verwezen. Ik ga er dan ook van uit dat u met haar goed zult samenwerken om die zaken te verwezenlijken, maar niet alleen met minister Peeters. Ik denk dat er ook een goede samenwerking nodig zal zijn op het vlak van fiscaliteit. We hebben toch wel gezien dat mensen door meer thuiswerk in coronatijden van andere vervoersmodi gebruikmaken en dat we de nodige stappen moeten zetten om daar nog verder in te vergroenen. Een goede samenwerking met uw collega, minister Diependaele, zal daarom nodig zijn om te realiseren wat we allemaal hopen om te realiseren met het luchtkwaliteitsplan 2030.

U weet dat ik in de omgeving van de luchthaven van Zaventem woon. Ik ben ook wel extra bezorgd over de luchtkwaliteit daar. Ik wilde even informeren wat op dat vlak de stand van zaken is. U had mij in december jongstleden laten weten dat de VMM verschillende mogelijkheden en bijbehorende kostprijzen aan het bekijken was om een vaste meetinstallatie rond de luchthaven te realiseren. U begrijpt dat dat een vraag is die ik u zal blijven stellen tot dat gerealiseerd is. Ik wilde dus heel graag informeren naar de stand van zaken.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik wilde even verder ingaan op die grensoverschrijdende luchtverontreiniging. U woont net als ik in Limburg. U weet dat als er een westen- of zuidwestenwind staat, we daar in Limburg minder problemen mee hebben, maar dan krijgen ze in Oost- en West-Vlaanderen vanuit Frankrijk het lekkers over de grens. Maar als de wind anders waait, zitten wij in de windrichting van het Ruhrgebied. U geeft aan dat u de monitoring blijft doen en de analyse blijft maken van de buitenlandse luchtkwaliteit. In hoeverre hebt u er invloed op dat men in Noordrijn-Westfalen ook de nodige acties zal ondernemen? Ook omdat we het bericht krijgen dat daar nog altijd heel veel kolencentrales zijn en dat heel veel industrie er met kolenenergie werkt. Dat krijgen wij natuurlijk in Vlaanderen en in eerste instantie in Limburg over ons heen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb goed naar uw antwoord geluisterd. U hebt gezegd dat alles wat met CPT te maken heeft, onder de bevoegdheid van minister Peeters valt. Het is wel een goede zaak dat de versnippering op die manier wordt tegengegaan. Ik zou u echter willen vragen om alles wat met dieselroetfilterfraude heeft te maken, waar er de laatste maanden wel wat rond te doen is geweest in Vlaanderen, toch mee in de gaten te houden en erover te waken dat dat dossier echt ter harte wordt genomen en zal landen. Ik heb begrepen dat alles naar een werkgroep is gestuurd. Dat kan op zich een goede zaak zijn, maar ik hoop niet dat dat een manier is om de zaak te begraven. Laat me duidelijk zijn: ik heb tot nu toe alle redenen om aan te nemen dat dat de goede kant op gaat, maar ik zou u echt willen vragen om dat goed in de gaten te houden en om ervoor te zorgen dat dieselroetfilterfraude in Vlaanderen niet langer mogelijk is.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: In verband met uw vraag over de luchthaven zal ik de laatste stand van zaken opvragen en overmaken aan de commissieleden.

In verband met de luchtverontreiniging buiten Vlaanderen ga ik ervan uit dat Duitsland ook wel aan zijn verplichtingen tegemoetkomt.

Zo niet denk ik dat Vlaanderen dat ook wel zal weten en dat vervolgens de nodige procedure in gang wordt gezet. Ik zal navraag doen of er in het verleden al een probleem geweest is ter zake. Ik ben daar op dit ogenblik niet van op de hoogte. Ik zal dat moeten nakijken. Aangezien mij nog niets heeft bereikt, ga ik ervan uit dat ook Duitsland daar aan zijn verplichtingen tegemoetkomt.

Collega Danen, dat is een bevoegdheid van minister Peeters. Voor de luchtkwaliteit zullen we bekijken hoever we staan.

De voorzitter: Bijkomende informatie wordt nagestuurd.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de hinder door asfaltcentrales – 2643 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, dit dossier is in de commissie nog niet zo vaak aan bod gekomen, maar het zorgt toch wel voor heel wat overlast. Het heeft wellicht te maken met het feit dat men op relatief korte termijn een nieuw procedé gebruikt om asfalt te produceren.

Minister, ik veronderstel dat u ook aangesproken bent door de mensen die in Limburg in de buurt van een asfaltcentrale wonen, maar ook in Grimbergen en op andere plekken, waar men heel wat last heeft. Vandaar mijn vraag om het probleem onder de aandacht te brengen, maar vooral om te zorgen voor het dichterbij brengen van een oplossing.

De productie van asfalt, zeker als er gebruik wordt gemaakt van asfaltgranulaten, blijft in Vlaanderen zorgen voor geurhinder bij de omwonenden. Het gebruik van een hetegasgenerator in combinatie met een paralleltrommel vermindert de geurhinder, maar dat is onvoldoende. Door gebruik te maken van een nabehandeling of naverbranding van de afgassen zou de geurhinder verder kunnen afnemen. Dat procedé wordt in de omringende landen toegepast. Het mooie weer van de laatste tijd, waardoor mensen meer buiten zitten, deed het aantal hinderwaarnemingen door geur nog toenemen.

De geurhinder wordt gedeeltelijk verspreid naar de omgeving via de geleide emissies van de afgassen. In een artikel van in titel II van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) wordt verplicht dat de exploitant de nodige maatregelen neemt om de hinder naar de buurt te beperken. Zo zou een bijkomende nabehandeling of verbranding een bijdrage kunnen leveren aan het inperken van die hinder. Toch blijkt dat deze technieken niet of nauwelijks worden toegepast in de Vlaamse asfaltcentrales. Waarom worden deze technieken niet opgelegd bij het verlenen van een vergunning? Zult u nakijken of deze maatregelen opgenomen kunnen worden in de milieuwetgeving?

Artikel 4.1.2.1 van titel II van het VLAREM stelt dat de exploitant als zorgvuldig persoon moet handelen en de beste beschikbare technieken moet toepassen terwijl artikel 4.1.3.2 de exploitant verplicht de nodige maatregelen te nemen om de hinder, waaronder ook geurhinder, naar de buurt te beperken. Uit de praktijk blijkt

evenwel dat de exploitanten deze artikelen elk op hun manier interpreteren en er invulling aan geven. Bovendien legt elke vergunningverlenende overheid andere bijzondere voorwaarden op om de hinder te beperken. Het instrument van de bijzondere voorwaarden laat maatwerk toe op het vlak van de milieuvorwaarden, maar zorgt er in deze kleine sector voor dat gelijkaardige installaties andere voorwaarden opgelegd krijgen. Bent u bereid om de sectorale voorwaarden voor asfaltcentrales te evalueren en waar nodig te actualiseren zodat de vergunningsprocedure voor alle installaties transparant kan verlopen?

Het is ondertussen duidelijk dat de combinatie van asfaltcentrale met woonwijk op korte afstand niet de beste combinatie is. Een oplossing zou dus zijn dat er geen nieuwe centrales in de buurt van woonwijken worden gebouwd of – omgekeerd – dat er geen nieuwe verkavelingen komen in de buurt van een bestaande asfaltcentrale. Zult u onderzoeken binnen welke perimeter een asfaltcentrale hinder veroorzaakt, zodat dit aspect kan worden meegenomen bij nieuwe omgevingsvergunningsaanvragen?

Bent u bereid om een uitdoofscenario te onderzoeken voor hinder veroorzakende asfaltcentrales in de buurt van woonwijken – met andere woorden, dat de bestaande centrales in deze situatie niet langer worden hervergund?

De afgassen van asfaltcentrales kunnen benzeen bevatten waarvoor de emissiegrenswaarde 5 milligram per normaal kubieke meter bedraagt. Naast benzeen kunnen ook afgeleiden van benzeen – benzeenderivaten – worden uitgestoten die mogelijk nog schadelijker zijn voor de gezondheid. Houdt de emissiegrenswaarde rekening met deze afgeleide producten van benzeen?

Hoe verhouden de Vlaamse emissienormen inzake geleide emissies zich tegenover de normen die worden gehanteerd in Nederland, Duitsland en Frankrijk? Zijn de normen in onze buurlanden strenger of minder streng, en geldt dat voor alle parameters?

De meetprotocollen laten vaak hiaten zien, wat maakt dat metingen nogal eens worden betwist, in mijn ogen terecht. Wilt u werken aan meer eenduidige en transparante meetprotocollen, zodat het probleem op een objectieve manier in kaart wordt gebracht?

De productie van asfalt waarbij wordt gebruikgemaakt van asfaltgranulaten zorgt duidelijk voor meer klachten over geurhinder. De geurhinder wordt als nog hinderlijker ervaren als die zich manifesteert wanneer veel mensen thuis zijn en buitenkomen. Het laten stilleggen van de asfaltproductie door bijvoorbeeld een 'rode knop' kan al een deel van de klachten doen verminderen. Die knop wordt dan allicht gebruikt op momenten dat veel mensen thuis zijn. Zult u die mogelijkheid onderzoeken bij die centrales waar er geurhinderklachten blijven, ondanks alle inspanningen? Daarbij wil ik uitdrukkelijk aangeven dat dat geen definitieve oplossing kan zijn, maar in het beste geval een voorlopige.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Danen, dank u wel voor de uitgebreide vragen. Uiteraard heb ik ook een uitgebreid antwoord.

In het begin hebt u even verwezen naar een aantal burgemeesters. Ik ben ook, zelfs tot op vandaag, gecontacteerd door een aantal burgemeesters die wijzen op geurhinder bij omwonenden. Asfaltcentrales zorgen onvermijdelijk voor geuremissies. Er zijn er een achttiental in Vlaanderen. Net omdat ze dikwijls in de nabijheid van woonzones zijn ingeplant, zorgen ze voor geurhinder. Reeds in 2001 is er een studie opgemaakt in verband met de geurproblematiek. Bij de herziening van de BBT-studie (beste beschikbare techniek) vanaf 2011 werd geurhinder zelfs een

pertinent aandachtspunt. De herziene versie is gepubliceerd in oktober 2013. Die studies zijn allemaal uitgevoerd door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), zoals u weet. Aangezien de jongste studie dus dateert van 2013, denk ik wel dat het tijd is om dat te evalueren en te actualiseren. Ik heb het Departement Omgeving dan ook de opdracht gegeven om daar het nodige voor te doen.

Het klopt dat in vergunningen zelden specifieke technieken worden opgelegd. Dat is een bijzondere voorwaarde. In Vlaanderen wordt dat ondervangen door het opleggen van emissiegrenswaarden, zowel voor emissies naar de lucht als voor emissies naar het water. We kiezen dus voor doelvoorschriften in plaats van middelvoorschriften. Specifiek inzake geur wil ik er wel op wijzen dat er toch de nodige nuance moet zijn wat dit probleem betreft. Het is wel een probleem, maar er zijn toch ook wel nuances. Een dergelijke problematiek moet altijd zeer concreet worden onderzocht, en hierbij is elke installatie anders. We moeten de milieuproblemen met een integrale bril bekijken. In het voorbeeld van de installatie van een naverbrander ontstaat er een bijkomend energieverbruik en een bijkomende uitstoot van koolstofdioxide en stikstofdioxide. Tot slot moet ook vaststaan dat het rendement van een bepaalde techniek voldoende bewezen is.

Omtrent het nemen van maatregelen in de milieuvergunning kan ik onder andere wel verwijzen naar de sectorale voorwaarden voor asfaltbetoncentrales. Dat zijn voorwaarden die iedere asfaltcentrale in Vlaanderen moet naleven. Die voorwaarden worden ook opgelegd in de omgevingsvergunningen van dergelijke bedrijven. U vroeg of ik de sectorale voorwaarden ook wil herbekijken. Ik wil dat wel doen, samen met die BBT-studie van 2013. Ik wil dat integraal bekijken, ook net gezien het feit dat wij daar enorm door worden gevat.

In 2019 werden er negentig controles uitgevoerd bij de achttien centrales. Ik denk dat het interessant is om dat te weten. Het merendeel van deze controles waren controles in functie van geurklachten waarbij in verschillende gevallen effectief geur werd vastgesteld. Hierbij wordt ook gekeken naar de intensiteit en hinderlijkheid van deze geur om de afweging te kunnen maken of deze geur aanvaardbaar is of niet. Er werden bij vier centrales in opdracht van de afdeling Handhaving emissiemetingen uitgevoerd. Hiervan waren de resultaten allemaal binnen de normen. Aangezien dit onaangekondigde controles waren, was dit niet steeds bij productie met recuperatieasfalt. Van bijna alle centrales werden ook de zelfcontrolemetingen opgevraagd en bekeken. In totaal werden er zes pv's opgesteld, waarvan drie voor aanhoudende geurhinder, een voor het niet naleven van de emissiegrenswaarden en twee voor onvoldoende uitvoeren van zelfcontrolemetingen.

Ik wil de sectorale voorwaarden evalueren en actualiseren, maar wil wel opmerken dat een vergunningverlenende overheid bijzondere voorwaarden kan opleggen. Dat moet uitdrukkelijk worden gemotiveerd in de beslissing. Dat deze bijzondere voorwaarden niet overal dezelfde zijn, kan worden verklaard door het feit dat niet elke asfaltcentrale technisch gezien dezelfde is, en ook de omgeving van deze installaties kan verschillen.

Door het aanbieden van een goed gemotiveerd advies aan de vergunningverlenende instantie tracht de Vlaamse overheid om doorheen heel Vlaanderen een gelijke behandeling van vergunningsaanvragen te krijgen.

In de sectorale voorwaarden is vandaag inderdaad een perimeter opgenomen. Voor een volledig nieuwe installatie betekent dit dat deze op meer dan 100 meter van onder andere een woongebied moet worden opgesteld. Verder moet de exploitant van een dergelijke installatie in zijn aanvraag voor een omgevingsvergunning aantonen dat de geurhinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt. Dit gebeurt meestal door het toevoegen van een geurstudie aan de aanvraag.

U kent ook de sectorale code van goede geurpraktijk van november 2015 voor het voorkomen, beoordelen en beheersen van geurhinder veroorzaakt door een asfaltcentrale. In deze code staat opgenomen hoe moet worden omgegaan met aanvragen voor nieuwe asfaltcentrales. Dit is een leidraad voor de verschillende vergunningverlenende overheden en bevat een beslissingsboom voor bestaande centrales met geurproblemen. Indien deze laatste situatie zich voordoet, zal dit vooral een zaak van handhaving zijn.

Binnen de sectorale voorwaarden van VLAREM is er voor deze asfaltcentrales een emissiegrenswaarde van 100 milligram per kubieke meter van toepassing op de geloosde afgassen. Specifiek in de sectorale voorwaarden is er geen emissiegrenswaarde voor benzeen van toepassing. Via de algemene emissiegrenswaarden van VLAREM geldt er inderdaad een emissiegrenswaarde van 5 milligram benzeen per kubieke meter vanaf een massastroom van 25 gram per uur.

Wat betreft eventuele andere benzeenderivaten kan ook verwezen worden naar de algemene emissiegrenswaarden opgenomen in VLAREM.

Ik kan aangeven dat in Nederland de Nederlandse Emissierichtlijn algemene eisen aan emissieconcentraties geeft en ook uitzonderingsbepalingen voor specifieke activiteiten of bedrijfstakken bevat.

Voor Duitsland kan ik verwijzen naar de richtlijn voor asfaltcentrales beschreven in VDI 2283. Voor meer concrete info kan ik u verwijzen naar de Vlaamse BBT-studie.

Maar een echte vergelijking, mijnheer Danen, is vaak niet zo eenduidig en is een ingewikkelde oefening waarbij alle randvoorwaarden moeten worden vergeleken: meetfrequentie, zuurstofgehalte, meetperiode, al dan niet gebruik van grensmassastromen. De evaluatie en actualisatie van de BBT-studie lijkt me het moment om een rondvraag te doen bij de buurlanden.

Wat het meten van geurhinder betreft, kunt u ook een overzicht vinden in de eerder vermelde sectorale code van goede geurpraktijk. Als men zogenaamde snuffelmetingen uitvoert, moet men dit doen volgens de methode beschreven in de code van goede praktijk. Ook wanneer men ter hoogte van een bron een staal neemt en dit in een labo laat analyseren door een geurpanel moet men werken volgens bepaalde normen.

Wanneer er effectief hiaten in metingen worden vastgesteld, dan kan het erkende laboratorium of eventueel de erkende deskundige hierop worden aangesproken. Als blijkt dat er zware inbreuken zijn, kan de erkenning van de betreffende instantie geschorst of opgeheven worden. Deze regeling kunt u terugvinden in het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu.

Bij de asfaltproductie voor de wegenbouw zal men om primaire grondstoffen te besparen er ook geregeld recyclageasfalt mee in verwerken, dit voornamelijk voor de toepassing van onderlagen. Dat is een principe waar we wellicht allemaal achter kunnen staan in het kader van de omslag naar een circulaire economie. Ondanks het feit dat er niet altijd een eenduidige link is tussen productie met recyclageasfalt en geurklachten, blijkt inderdaad uit de veldervaring van de toezichhouders dat omwonenden de geuremissies die daarbij ontstaan als meer storend ervaren en de geurklachten die de Afdeling Handhaving ontvangt, zijn daar vaak aan gelinkt.

Omdat het recyclageasfalt, afkomstig van het affrezen van oude wegdekklagen, naar geurpotentieel sterk kan verschillen, kunnen hierbij grote verschillen voorkomen in de geuremissies die vrijkomen bij de asfaltproductie. Hiervoor zijn bij sommige installaties procedures opgesteld om de partijen van het recyclageasfalt voor verwerking op hun geurkwantiteit te testen, dit om het gebruik van partijen te voorkomen die sterk zouden bijdragen aan geuremissies. Op deze manier kan

de productie met het oog op het beperken van hinder, aangepast worden in functie van de meteorologische omstandigheden.

Een rode knop, waarnaar verwezen, is een systeem dat al bij een specifieke asfaltcentrale wordt toegepast. Om sneller te kunnen reageren op gebeurlijke geurklachten heeft het bedrijf een rodeknopprocedure gelanceerd waarbij de gemeente of de Afdeling Handhaving de ontvangen klachten systematisch meldt aan een centraal aanspreekpunt bij de asfaltcentrale.

De medewerkers van de asfaltcentrale gaan dan zelf geurwaarnemingen doen bij de omwonenden en wijzigen bij hinder de productie naar een minder geurende productie of staken de productie. Dit is in 2019 en 2020 een aantal maal effectief gebeurd. Op deze manier probeert het bedrijf om eventuele hinder snel te remediëren.

Deze procedure biedt echter geen garantie dat de productie ook altijd effectief wordt stilgelegd. Het is wel een voorbeeld van invulling van een goede communicatie tussen buurt, bedrijf en overheden. Maar ik ben het wel met u eens dat dergelijke systemen hoogstens een tussenoplossing zijn.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik ben eerst en vooral blij te horen dat u een nieuwe BBT-studie zult bestellen omdat de andere al een aantal jaren oud is. Intussen zijn de technologie en vooral het materiaal dat in een dergelijke asfaltcentrale wordt gebruikt, veranderd sinds de vorige studie, en dat is wel cruciaal. Ik hoop dan ook dat die studie snel wordt opgeleverd. Wanneer verwacht u de resultaten van die studie, en wanneer verwacht u dat die asfaltcentrales daarnaar zullen handelen?

Ten tweede zegt u ook dat het misschien interessant is om te kijken naar wat er in het buitenland rond normen gebeurt of naar de manier waarom er wordt gewerkt met asfaltcentrales. Dat is heel interessant en misschien is het ook wel goed om zo'n BBT af te stemmen op wat er in het buitenland gebeurt. Ik heb me laten vertellen dat men in Nederland bij de nabehandeling van de gassen toch heel andere procedés gebruikt dan bij ons en dat de overlast en wat er uit de schouw komt, van een heel andere en betere kwaliteit is. Nogmaals: ik heb me dat laten vertellen en kan dat dus niet bewijzen, maar het is wel goed om te kijken naar wat er in de ons omringende landen gebeurt.

Ten derde geeft u zelf aan dat zo'n rode knop alleen bij de hoogste nood wordt gebruikt, en dat dat geen structurele oplossing is. Dat is inderdaad zo. Er zijn echter nog een aantal elementen bij de asfaltcentrales die je ook geen echt structurele oplossingen kunt noemen. Ik heb u daarover al een aantal schriftelijke vragen gesteld, en daaruit bleek dat men bijvoorbeeld met geurmaskerende stoffen werkt, of met andere woorden: men omhult de schadelijke emissies met een soort parfum. De schadelijkheid is dan niet verdwenen, maar hoogstens gemaskeerd. Dat zijn dingen die niet echt kunnen. Ze werken heel eventjes, maar zijn zeker geen structurele oplossingen. Ik hoor u zeggen dat u niet voor die ad-hoc-oplossingen bent en ik hoop echt dat het beleid dat u hierrond ontwikkelt, daarop afgestemd is.

Tot slot zegt u dat elke installatie anders is en dat we daar genuanceerd naar moeten kijken, maar ik heb toch wel begrepen dat als men met een hogere graad van recuperatieasfalt in een bepaald lot werkt, dat bijna overal veel meer overlast geeft. Volgens mij zijn er wel generieke elementen die kunnen worden meegenomen om het beleid af te stemmen op onze omgang met asfaltcentrales. Natuurlijk kunnen we dat per centrale finetunen, maar ik denk dat het goed is dat we die regels op die manier bekijken.

Ik heb van u begrepen dat de burgemeesters van de gemeenten die veel last hebben van die centrales, u regelmatig contacteren. Ik hoop dat ze dat blijven doen, en ik zal dat ook blijven doen. Ik hoop dat u ook op mijn bijkomende vragen een antwoord kunt geven.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De tijdslijn moet een grondige oefening zijn. We willen ook de rondvraag doen in de buurlanden. Ik kan op dit moment nog niet exact zeggen wanneer alles rond zal zijn, maar het spreekt voor zich dat we dat niet op de lange baan willen schuiven. Vanaf het ogenblik dat de tijdslijn is uitgeschreven, zal ik u die zeker meegeven.

Ik ben het wel eens met uw opmerking dat wij ook generieke voorschriften kunnen geven en dat we dan bijkomend per asfaltcentrale kijken wat er nog moet gebeuren. Ook dat ben ik genegen. Sta me echter toe om eerst heel die oefening te maken. De allerlaatste BBT-studie dateert van 2013. Intussen zijn er heel wat nieuwe technieken ontwikkeld en ook de innovatie staat niet stil. Ik vind het niet meer dan normaal dat we dit in zijn geheel bekijken en naar de buurlanden kijken. Ik zal daarop terugkomen als de tijdslijn is afgestemd.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik blijf het dossier opvolgen en zal u regelmatig herinneren aan de beloftes die u vandaag hebt gemaakt, minister. Ik hoop alleszins dat we in de toekomst minder last zullen hebben van de asfaltcentrales.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over drainage in landbouwgronden in relatie tot het vergunningsbeleid – 2650 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): We hebben de afgelopen twee weken hoorzittingen over de droogte gehouden. Een van de problemen die daarbij naar voren kwamen, waren de drainages. Er wordt vanuit de landbouwgronden nog heel veel water gedraineerd en rechtstreeks afgevoerd naar sloten, rivieren en de zee.

Nog steeds worden in Vlaanderen nieuwe drainages gerealiseerd. De aanleg van nieuwe drainages in landbouwzones is vrijgesteld van een omgevingsvergunning, maar niet in ruimtelijk kwetsbare gebieden en overstromingsgebieden.

Het water- en bodembeheer in landbouwgebieden is nog steeds veel te veel gericht op de afvoer van water en veel te weinig op het water vasthouden. Dat bleek uit de hoorzittingen vorige week. Zo werden de voorbije decennia zeer veel gronden gedraineerd. Doel was om de bewerkbaarheid van percelen te verbeteren en vroeger op het veld te kunnen. Een aanzienlijk deel van het neerslagwater verlaat via die drainage de percelen en is dan niet meer beschikbaar voor de teelt. De drainage zorgt ervoor dat het grondwater minder aangevuld wordt. Het gevolg is dat de gronden in periodes van droogte nood hebben aan water. Landbouwers opteren dan ook steeds meer voor irrigatie van akkers en zelfs graslanden met grondwater en/of water gecapteerd uit waterlopen.

Een oplossing om water veel beter vast te houden en bijgevolg een buffer op de landbouwgronden te voorzien zijn peilgestuurde drainagesystemen. Dat bleek uit de hoorzittingen van afgelopen week. In twee gevallen is een lage waterstand een must: bij het zaaien en het oogsten. In andere periodes is deze lage waterstand niet nodig. Met peilgestuurde drainagesystemen kan de landbouwer het waterpeil regelen zodat enkel tijdens de korte periodes dat dit nodig is, het peil verlaagd wordt op het veld.

Minister, hebt u een overzicht van het aantal vergunningen die de voorbije vijf jaar afgeleverd werden voor de drainering van landbouwgrond?

Bent u akkoord dat nieuwe gewone drainages absoluut niet meer gewenst zijn?
Bent u akkoord dat een moratorium op dergelijke drainages wenselijk is?

Bent u bereid een initiatief te nemen om een code van goede praktijk op te maken die enkel nog peilgestuurde drainages toelaat waarbij ervoor gezorgd wordt dat er enkel voor een tijdelijke verlaging van de grondwatertafel gezorgd wordt en in de andere periodes water vastgehouden wordt op de landbouwpercelen?

Bent u akkoord om op termijn geen irrigatie meer toe te laten met extern gewonnen water – oppervlaktewater of grondwater – op percelen waar onvoldoende inspanningen gedaan werden om het water vast te houden, zoals percelen met een klassieke drainage?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Er is geen overzicht van het aantal besliste vergunningen / geacteerde meldingen waarin rubriek 53.3, dus de drainering die noodzakelijk is om het gebruik of de exploitatie van cultuurgrond mogelijk te maken of te houden, is opgenomen. Een bevraging van het omgevingsloket leert dat er circa 45 projecten werden ingediend waar een drainering deel van uitmaakt. Deze data zijn niet volledig aangezien er bij de Vlaamse overheid geen data beschikbaar zijn over de periode vóór het omgevingsloket, voor 23 februari 2017.

Ik ben van mening dat maximaal ingezet moet worden op het ter plaatse houden en bergen van water. Klassieke drainages passen niet in deze visie. Alle wetenschappelijke aanbevelingen geven deze boodschap. We moeten evolueren naar peilgestuurde drainages.

Een code van goede praktijk kan een belangrijk instrument zijn om de overstap naar peilgestuurde drainage te zetten in Vlaanderen. Het is natuurlijk essentieel dat ook de landbouwsector zelf het nut en de relevantie van deze transitie inziet en ondersteunt. Ik stel vast dat de sector zelf tot dit besef komt en dat er concrete projecten lopen om dit meer en meer ingang te doen vinden.

Gelet op het belang van veranderde omgang met grondwater op cultuurgronden in de strijd tegen waterschaarste ten gevolge van droogte, moeten we ook verder durven kijken naar andere instrumenten en op niveau van de vergunning de opties in kaart brengen. Hier duikt dan een aanpassing van de sectorale voorwaarden voor drainages op waarbij peilsturing als sectorale voorwaarde kan worden opgenomen voor nieuwe drainages die worden aangevraagd.

Voor bestaande drainages kan er worden gewerkt met een overgangsregeling of kan prioritair worden gewerkt met betrekking tot kwetsbare gebieden. Dat kan al dan niet gepaard gaan met een steunmechanisme voor de landbouwer. Ik wil ook benadrukken dat we alle opties moeten bekijken. Er is nog niets beslist, maar we moeten natuurlijk wel stappen zetten op dit vlak, vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid. De aanbevelingen zijn duidelijk.

Wat uw vierde vraag betreft, voor alle duidelijkheid, ik ga niet vooruitlopen op de zaken, maar ik erken wel dat het een contradictie is dat men bijvoorbeeld een grondwatervergunning voor irrigatie of beregening gaat toestaan op percelen waar men enkele maanden daarvoor het grondwater actief en bewust afvoerde. Opnieuw wil ik hier de opties bekijken om bij een grondwatervergunning voor irrigatie via sectorale voorwaarden de overstap naar peilgestuurde drainage op te leggen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. In de hoorzittingen over droogte hebben we heel duidelijk gehoord dat drainage een groot probleem is, en eigenlijk ook dat de landbouwers dat zelf inzien en bereid zijn om inspanningen te leveren daaromtrent. Dat geeft u zelf ook aan. U somt inderdaad een aantal mogelijkheden op die zouden kunnen helpen, maar ik hoor geen plan, geen strategie. U zegt dat er nog niks is beslist, maar u kondigt een strategie inzake droogte aan. U zou die nog voor het reces lanceren, hebben we vorige week in de plenaire vergadering gehoord. Ik veronderstel dat die dan toch wel maatregelen zal bevatten die te maken hebben met drainage. Of ziet u dat anders, en zijn drainagemaatregelen geen onderdeel van uw droogtestrategie? Als dat niet het geval is, wanneer kunnen we dan wel maatregelen verwachten die een duidelijke richting aangeven? U hebt nu immers heel veel mogelijkheden opgesomd, en dat klopt ook allemaal wel, maar u hebt geen enkel engagement gegeven. Zal het meer sturen van die drainage een onderdeel uitmaken van uw droogtestrategie? Als dat niet het geval is, wanneer mogen we dan wel maatregelen verwachten om drainage te regelen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor het antwoord. Collega, dank u voor de vraagstelling. Ik heb het gevoel dat u vandaag een groot hart voor moratoria hebt, van het ene naar het andere in deze commissie.

Er zijn een aantal evoluties op het terrein. Er zijn de kenniscentra. Er zijn een aantal proefprojecten geweest. We hebben in de hoorzittingen inderdaad heel wat mooie voorstellen gezien. Ik heb toen ook heel bewust gevraagd wat we kunnen leren uit de proefprojecten, en of eventueel met doorrekeningen kan worden bekeken op welke manier we meer resultaten kunnen boeken op Vlaams niveau. Ik denk dat er inzake peilgestuurde drainage binnen de sector zelf momenteel heel veel kennisopbouw bezig is. De minister heeft er ook naar verwezen. In het kader van de goede praktijken is er zeker potentieel om daar meer op in te zetten. Ik heb uit de hoorzittingen zeker ook begrepen dat er een grote gebiedsdifferentiatie is, zeker als we spreken over ... (*onverstaanbaar*) ... en dergelijke meer.

Minister, ik heb begrepen, maar wou dat zeker toch nog eens expliciet vragen, dat die doorrekening zou gebeuren voor Vlaanderen, en in overleg met de landbouwsector en de kenniscentra, om te bekijken hoe een eventuele nieuwe bijsturing van de normen inzake peilgestuurde drainage kan gebeuren, wat daarvoor noodzakelijk is, welke drempels er eventueel moeten worden weggewerkt. Overlegt u daaromtrent met de betrokken sectoren en kenniscentra?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik deel de mening van de minister dat het hoofdzakelijk van belang is om in te zetten op het lokaal vasthouden en bergen van water, zij het via peilgestuurde drainage, zij het op andere manieren. Ik denk dat niemand in de commissie daar het nut en het belang van miskent, niet het minst het belang voor de flora en fauna die lijden onder het droogleggen. De minister gaf aan dat er op het gebied van peilgestuurde drainage projecten lopen. Ik vroeg me af of er projecten op til zijn in samenwerking met de landbouwsector die al uitrolbaar zijn

en waarbij rekening wordt gehouden met verdere maatregelen om op andere manieren dan alleen via de peilgestuurde drainage ervoor te zorgen dat op die landbouwgronden het water vastgehouden en geborgen kan worden. Op welke termijn kunnen we hierin evoluties verwachten?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, als we naar drainages kijken, is het, zoals collega Rombouts zegt, een beetje afhankelijk van het gebied. Meestal zijn dat niet de hoger gelegen gebieden maar de lager gelegen gebieden en valleien. Er zou toch vanuit Vlaanderen een regelgeving moeten zijn om daar te werken met opvangbekkens of met stukken bos die in natte gebieden kunnen worden omgezet. In die lager gelegen gebieden, moet je natuurlijk ergens met dat water naartoe. Dus daar moet iets voor gebeuren. Ik neem aan dat ook de landbouwers lichtjes met een probleem zitten. Iedereen heeft daar zijn percelen. Ik denk niet dat dat gemeentelijk kan worden opgelost want dat doet zich vaak intergemeentelijk voor. Vlaanderen zal daar misschien een tandje moeten bijsteken om daar in te grijpen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u voor de tussenkomsten. Mijnheer Pieters, dat klopt.

Wat de droogtestrategie betreft, mevrouw Schauvliege, heb ik al gezegd dat ik daarmee bezig ben. Die zal er voor het reces zijn. Ik wil niet vooruitlopen op de feiten, dat zou niet verstandig zijn. Er moet nog overleg zijn met de sector. Vorige keer hebt u mij verweten geen overleg te hebben georganiseerd met de landbouwsector. We zijn nu volop in overleg. Het zal sowieso voor het reces zijn. Er zullen heel wat maatregelen inzitten, maar het spreekt voor zich dat ik vandaag niet ga vooruitlopen op wat wel en wat niet. Dat zou niet verstandig en ook niet collegiaal zijn ten aanzien van mijn collega's in de Vlaamse Regering. Zoals u ook weet, is het wijzigen van de sectorale voorwaarden een beslissing van de Vlaamse Regering. Het spreekt voor zich dat ik ook daarover in overleg zal gaan met mijn collega's.

Mevrouw Rombouts, uiteraard zullen we in overleg gaan wat de doorrekening betreft. We zullen dat deels wetenschappelijk onderbouwen. Maar ook dat zal in overleg met de sector zijn.

Voor het overige was er de vraag over de bufferbekkens en landinrichtingsplannen. Mevrouw Perdaens, hoeveel er van die projecten lopen, moet ik eens navragen, maar dat zijn er veel. Ik heb tijdens het weekend nog in Heers een project samen met de landbouwsector gezien. Er staan er nog heel wat op stapel voor de komende jaren.

We mogen vooral niet vergeten dat dat heel veel geld kost, ook wat de droogtestrategie betreft. Ik hoor de collega's daar graag over praten, maar dat zal heel veel geld kosten, ik weet niet of u dat beseft. U vraagt geld voor de zorg, voor onderwijs, voor dit of dat, maar er zullen keuzes worden gemaakt.

Wat de droogtestrategie betreft, zal ik voor het reces samen met de voltallige Vlaamse Regering een strategie bepalen die ik uiteraard in de commissie wil komen toelichten.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor de belofte om voor het reces al een tip van de sluier op te lichten. Ik had natuurlijk gehoopt dat u ook vandaag al een engagement zou uitspreken om wel degelijk een van de

belangrijkste droogtemaatregelen te nemen, wat ik nu eigenlijk nog niet hoor. Maar ik heb goede hoop dat u voor het zomerreces een goed plan zult voorleggen dat drainage ook aanpakt. Ik hoop dat dat verder zal gaan dan de betonstop. Ik kijk uit naar uw toelichting in deze commissie want naast het feit dat we moeten werken aan het behoud van de open ruimte, moeten we ook werk maken van een peil-gestuurde of slimme drainage. Dit was een van de conclusies uit de hoorzittingen over de droogteproblematiek. We kunnen en moeten daar echt stappen vooruit zetten als we werk willen maken van die droogtemaatregelen. Bij dezen dan ook een warm pleidooi om dat te doen. En verder kijk ik uit naar de aanpak die u de volgende weken zult voorstellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het waterbeheer door de polders en wateringen – 2774 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): In een vorige commissievergadering heeft er al een debat plaatsgevonden over de rol van polders en wateringen in het waterbeheer. Het ging toen over het al dan niet behouden daarvan in de toekomst. Er is al lang sprake van om ze af te schaffen of in een andere structuur in te brengen maar ze bestaan dus nog. Die discussie is al lang bezig, minister, maar misschien slaagt u er wel in.

Dat neemt niet weg dat polders en wateringen vandaag een heel belangrijke rol spelen, er zit heel veel kennis en engagement bij de mensen die de polders beheren.

We hebben het daarnet gehad over de drainage in het overige landbouwgebied. Polders en wateringen beheren een groot stuk van het landbouwgebied waar men vandaag de infrastructuur heeft om het waterpeil te beheren. Dat leidt al jaren tot discussies, onder meer met de natuurverenigingen omdat landbouw aan de ene kant streeft naar een zo snel mogelijke afvoer van het water terwijl natuurbeheer vaak natte voeten wenst.

Gezien de discussie over de droogte doet zich hier de mogelijkheid van een win-winsituatie voor. We hebben veel kennis en expertise om aan waterbeheer te doen, alleen zullen we dan in overleg moeten gaan en moeten bekijken hoe op een andere manier kan worden omgegaan met het waterbeheer. Het idee om zo snel mogelijk water af te voeren zou moeten worden aangepast en bijgestuurd zodat we in die landbouwgebieden in elk geval niet te maken krijgen met de droogteproblematiek of toch niet zo snel als vandaag het geval is.

Minister, ik heb hierover een aantal vragen voor u.

Bent u het ermee eens dat, los van de discussie over hun toekomstige rol of voortbestaan, in overleg moet worden gegaan met polders en wateringen om zo snel mogelijk tot afspraken te komen over een aangepast waterbeheer dat meer rekening houdt met het ophouden van water en dus het hanteren van een hogere waterstand, op zijn minst tijdens de droogste periodes van het jaar?

Heeft al een dergelijk overleg plaatsgevonden? Zo ja, welk resultaat heeft dit opgeleverd? Zo niet, hebt u dan de intentie om het initiatief te nemen om in overleg te gaan?

Bestaan er vandaag geldende richtlijnen, afspraken tussen de polders en wateringen en de Vlaamse overheid over het te voeren waterbeheer? Ik weet dat het autonome structuren zijn, maar toch wil ik graag weten of er afspraken werden gemaakt met de Vlaamse overheid?

Hebt u wetgevende instrumenten om op te treden indien u van oordeel bent dat het waterbeheer binnen een polder of watering niet bijdraagt tot het noodzakelijke beleid om water goed op te houden? Indien niet, hebt u plannen om instrumenten te voorzien die u toch enigszins toelaten om binnen die polders en wateringen te sturen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Vanuit de Vlaamse wetgeving wordt al lange tijd gesteld dat alle waterbeheerders, en dus ook de polders en wateringen, voldoende moeten inzetten op het vasthouden van water. Bij de goedkeuring van het decreet betreffende het integraal waterbeleid in 2003 werd duidelijk beslist dat de klemtoon niet louter meer op afvoer mag liggen. Het principe vasthouden-bergen-afvoeren werd met dit decreet ingevoerd. Ook de realisatie van de ecologische doelstellingen, het voorkomen van de achteruitgang van aquatische ecosystemen en van aan water gebonden ecosystemen en het zoveel mogelijk behouden van de natuurlijke werking van het watersysteem werden als doelstellingen opgenomen. Hierbij werd zeer duidelijk bepaald dat het ook de taak is van de polders en wateringen om binnen de grenzen van hun territoriale gebied de doelstellingen van het decreet betreffende het integraal waterbeleid te realiseren.

Zoals ik een paar weken geleden ook vaststelde, is de huidige wetgeving voor de polders en wateringen sterk verouderd. Ze zorgt ervoor dat de particuliere belangen van de eigenaars te sterk wegen bij de samenstelling van de bestuursorganen en dat hierdoor niet alle belangen van het integraal waterbeleid zoals bepaald in het decreet betreffende het integraal waterbeleid voldoende evenwichtig aan bod komen.

De droogteproblematiek maakt inderdaad duidelijk dat er de voorbije jaren onvoldoende aandacht was om het water vast te houden en minder snel af te voeren. Veel experts hebben dit de voorbije weken ook in deze commissie bepleit. Het klopt dat besturen van polders en wateringen, die veelal opgericht werden om een goede afvoer te verzekeren, hier niet steeds voldoende aandacht voor hebben. Binnen de werkgroepen van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) en de droogtecommissie die de droogte nauwgezet opvolgen, is er mede op mijn vraag een oproep gelanceerd om het water langer vast te houden. Door heel wat waterbeheerders werden initiatieven genomen om de peilinstellingen van stuwen en pompgemalen te verhogen en de waterlopen later en minder drastisch te maaien. Voor alle duidelijkheid: er werd meermaals een overleg ingepland, maar door de aanvang van de coronacrisis heeft dat niet plaatsgevonden. Zij vinden het ook belangrijk dat er fysiek wordt vergaderd, dus dat zal nog worden georganiseerd. Een digitale vergadering was blijkbaar niet mogelijk.

De polders en wateringen zijn autonome besturen en verantwoordelijk voor het beheer van de waterlopen van tweede en derde categorie binnen hun werkingsgebied. Een belangrijke richtlijn voor het beheer van de waterlopen is de code van goede natuurpraktijk voor waterlopen die in 2015 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Inzake peilbeheer zijn bijkomende maatregelen wenselijk. Gebiedsgericht worden momenteel al heel wat initiatieven genomen. Zo zijn in De Blankaart en de Oostkustpolder duidelijke afspraken gemaakt over het peilbeheer tussen onder meer de betrokken polderbesturen, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). In de Oudlandpolder werd een raamakkoord

afgesloten met alle betrokken partijen waarbij een van de belangrijkste doelstellingen een gedifferentieerd peilbeheer is. Een afstemming tussen ruimtelijke maatregelen en peilbeheer is hierbij belangrijk. In de Kalkense Meersen heeft de VMM in overleg met het ANB en het polderbestuur recent de eerste stappen gezet naar een aangepast peilbeheer. Dat zijn allemaal initiatieven op vrijwillige basis.

Ik heb de VMM hoe dan ook de opdracht gegeven om te onderzoeken welke initiatieven bijkomend genomen kunnen worden inzake het peilbeheer.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, u hebt terechte bezorgdheden en doet terechte vaststellingen die we delen, die bekend zijn en vergen dat er inderdaad wat aanpassingen gebeuren.

Ik wil niemand met de vinger wijzen, maar de polderbesturen hebben een bepaalde samenstelling en zijn historisch gezien sterk gericht op de afvoer, het ter beschikking stellen van het land zodat er kan gewerkt worden in de landbouw, dat is begrijpelijk. Gezien de nieuwe situatie moeten we daar tot een nieuw evenwicht komen.

Dat gedifferentieerd peilbeheer is een goede zaak. De partijen op het terrein moeten elkaar vinden inzake de fysieke gebieden, maar dat is in feite geen echte oplossing. Er zijn heel drastische verschillen en noden, die legitiem zijn. Natuurverenigingen worden geacht om natuurbiotopen te behouden en te ontwikkelen, Vlaanderen wordt geacht om dat te doen vanuit Europa. Er zijn ook de belangen van de landbouw. Het is goed dat er initiatieven zijn om dat op elkaar af te stemmen. Dat lost het probleem niet op dat in het loutere landbouwgebied nog te veel geredeneerd wordt vanuit een wat verouderde kijk. Die is voor een stuk bepaald door de overstromingen die we in het verleden gekend hebben. Ik snap wel dat daar toen naar de landbouw gekeken werd om het water mee af te voeren zodat het overstromingsgevaar geweerd kon worden.

Ik onthoud dat u al inspanningen gedaan hebt door op te roepen om daar anders naar te kijken. Ik dring erop aan om dat overleg op een positieve manier te voeren. Het is een beetje raar dat men dat fysiek wil hebben, terwijl we allen al maanden aan het zoomen zijn. Het is in eenieders belang dat we proberen om het traject in gang te zetten om de structuren te veranderen en eventueel de manier waarop de polders en wateringen werken aan te passen. Dat zal niet van vandaag op morgen zijn.

We moeten de twee doen. Aan de ene kant moeten we nadenken over die structuren en waarschijnlijk zal het een aanpassing vergen, daar wachten we al heel lang op. U zult in ons zeker een bondgenoot vinden om daar mee over na te denken. Ondertussen is het van belang om via overleg – er is infrastructuur – aan peilbeheer te gaan doen. In die gebieden moet men proberen het water beter op te houden, ook in het belang van de landbouw trouwens. Dat wil ik nog eens onderstrepen, het is van belang voor de landbouw, ik denk dat men dat ook inziet, om daar in die gebieden op in te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik was een beetje verbaasd toen ik de eerste vraag las waarin algemeen gevraagd werd om een hogere waterstand. Ik heb altijd begrepen dat men een gebiedsgericht beleid moet voeren, en dat niet vanuit Vlaanderen algemeen moet bepalen. We moeten net daarvoor de infrastructuur hebben om gebiedsgericht te kijken wat de nodige maatregelen zijn.

Ik heb een beetje een probleem dat u algemeen aangeeft dat polders en wateringen zijn ontstaan uit de nood van waterafvoer. U doet alsof ze geen evolutie zouden

gekend hebben in de afgelopen 65 jaar dat ze bestaan. Dat is een beetje onrechtvaardig tegenover al die vrijwilligers die op het terrein met kennis van zaken 24/24 paraat staan en weten waar ze mee bezig zijn. Zoals de minister terecht heeft aangehaald, hebben we een aantal jaren geleden een decreet Integraal Waterbeheer goedgekeurd waar de polders en wateringens zich officieel in hebben ingeschreven en zich via het decreet verbinden via de structuren, maar ook op het terrein. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat er geen discussies kunnen ontstaan op het terrein. Dat wil ik niet ontkennen, maar hen algemeen afschrijven als structuren van 65 jaar geleden en alleen maar de afvoer van water tot doel hebben, is niet correct.

Ik heb er vorige keer ook al naar verwezen: zij zijn de eerste geweest om proefprojecten te doen met betrekking tot, bijvoorbeeld, stuwbeheer en het plaatsen van extra stuwen in afvoergrachten. Dat krijgt zelfs navolging elders. Hetzelfde geldt voor het zoeken naar bufferbekkens, ook zelfs voor woon- en industriegebieden, hoewel ze daar in hun structuren vandaag geen vertegenwoordiging hebben, en terecht. Vanuit de polders en wateringens zelf is men ten zeerste vragende partij om hun samenstelling nader te bekijken en bij te sturen. Minister, ik verwijs ook naar het regeerakkoord in dezen. We kijken eigenlijk een beetje jaloers naar de manier waarop in Nederland de waterschappen zijn georganiseerd en doeltreffend werk kunnen leveren. Oké, de stap zal niet in één keer kunnen worden gezet, want zij doen zowel aan kwaliteitsbeheer als aan drinkwaterbeheer en kwantiteitsbeheer. Ik denk dat er zeker te leren valt van dat Nederlandse model van de waterschappen. We moeten bekijken wat hun sterktes zijn en hoe we dat kunnen integreren. Dan denk ik echt dat de polders en wateringens een zeer belangrijke partner zouden kunnen zijn hierbij.

Dit is een integraal verhaal. Iedereen moet zich daarin inschrijven. Bij dat hervormen, na 65 jaar, moet men vooral die krachten behouden en misschien zelfs versterken. U zult in ons altijd een partner vinden wat dat betreft.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mevrouw Rombouts, bedankt voor deze nuance, waar ik me bij kan aansluiten.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u voor de tussenkomsten. Er is nog heel wat werk te verrichten. Ik heb de VMM de opdracht gegeven om te bekijken welke bijkomende, aanvullende initiatieven kunnen worden genomen inzake peilbeheer. Die oefening is bezig. De andere oefening betreft de structuur van de polders en wateringens. Het regeerakkoord is duidelijk daarover. Ik denk dat we naar een eenvoudige structuur moeten gaan. In ieder geval is het niet de bedoeling dat er structuren bij komen. Ik moet toch wel zeggen dat sommigen dat nog niet altijd hebben begrepen: nog niet zo lang geleden kregen we de vraag van twee polderbesturen om nog eens een bijkomende structuur op te zetten. Dat kan natuurlijk niet. We hebben dat dus afgewezen. Dit zal een huzarenstukje worden, op een wat langere termijn. Vooral het overleg is belangrijk, het fysieke overleg. Ik denk dat ze me heel graag wilden zien of zo, ik weet het niet. Ik zal het zo opvatten dat men fysiek wil vergaderen en niet digitaal, zodat we een aantal zaken toch wel een beetje up-to-date kunnen brengen, en dat natuurlijk voor het algemeen belang.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, dank u wel. Collega Rombouts, als u mijn vraag goed zou lezen, dan zou u zien dat die eigenlijk een pleidooi is voor overleg, om de mogelijkheden te bekijken om tot een beter beheer te komen, een beheer dat beter in overeenstemming is met de noden van vandaag. Minister, ik hoop dus dat dat overleg er komt, dat men u in levenden lijve kan ontmoeten, en dat dat een vruchtbaar overleg is, dat leidt tot een aantal aanpassingen die me nodig

lijken. Hoewel er zeker een evolutie is, zijn we immers niet waar we zouden moeten zijn, is er zeker verbetering mogelijk. Dat geldt niet voor elke polder of watering. Er is natuurlijk een grote diversiteit. Er zijn er die meer stappen vooruit hebben gezet. Het feit dat particuliere belangen zo sterk doorwegen in deze structuur, zoals de minister reeds zei, stemt niet meer overeen. We moeten naar andere evenwichten. Ik kijk uit naar het resultaat van het overleg, en dan volgen we dit dossier verder op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over maatregelen om het restafval van bedrijven te verminderen – 2690 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het sorteren van bedrijfsafval – 2908 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauwer

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, in uw beleidsnota kondigt u aan dat u in de toekomst het restafval door circulair materialenbeheer wil verminderen. Om dit doel te bereiken, wilt u inzetten op onder meer de ontwikkeling van een code van goede praktijk voor een betere bronsortering in combinatie met sturende maatregelen op maat, zodat het ook voor bedrijven interessanter of gemakkelijker wordt om recycleerbare stromen selectief in te zamelen dan om gemengd restafval aan te bieden.

In het jaarrapport 2019 van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) wordt echter expliciet gewaarschuwd dat het door de Vlaamse bedrijven geproduceerde restafval verder blijft stijgen. Meer zelfs, van de door u beoogde selectieve inzameling op bedrijfsniveau lijkt nog steeds weinig sprake. Rolcontainers voor bedrijfsrestafval bevatten volgens de OVAM nog steeds 52 procent recyclebaar materiaal, waarvan zelfs 29 procent verplicht selectief ingezameld zou moeten worden. Wat betreft afzetcontainers voor bedrijfsrestafval is de situatie nog minder rooskleurig: deze bevatten nog 57 procent recyclebaar materiaal, waarvan zelfs 44 procent selectief zou moeten worden ingezameld.

Kunt u meedelen waar en wat er misloopt wat betreft uw doelstelling om het bedrijfsrestafval te verminderen en bedrijven aan te zetten om zo veel mogelijk recycleerbare bedrijfsafvalstromen selectief aan de bron in te zamelen in plaats van deze via het gemengd restafval aan te bieden? Zijn er specifieke bedrijfssectoren waar er zeer slechte scores worden behaald, of, integendeel, zeer goede?

Welke sturende en corrigerende maatregelen zult u nemen om deze situatie bij te sturen met het oog op de realisatie van uw hoger beschreven bedrijfsrestafvaldoelstelling?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Op 18 juni stuurde Voka dit bericht de wereld in: "Vanuit Europa en Vlaanderen wordt er steeds meer gefocust op het reduceren van algemeen bedrijfsafval. Daar is nog potentieel voor. Maar een doorgedreven sortering is vaak niet haalbaar door plaatsgebrek, de complexiteit en het ontbreken van een verdienmodel."

In Vlaanderen wordt er jaarlijks ongeveer 4 miljoen ton algemeen bedrijfsafval ingezameld. Alleen al de verbranding van het bedrijfsrestafval kost de Vlaamse bedrijven 1,8 miljard euro.

Uit de sorteeraanlyse van de OVAM blijkt dat er nog recycleerbare fracties in het bedrijfsrestafval zitten. Collega Pieters heeft daarnet de cijfers al gegeven: zo'n 50 tot 60 procent, waarvan 29 tot 44 procent verplicht te recycleren. Het bedrijfsrestafval kan minder, als bedrijven meer recycleren.

Bedrijven ondervinden volgens het bericht van Voka drie grote barrières die hen weerhouden om de sorteerregels te volgen. Ten eerste: afval is vaak niet homogeen, bijvoorbeeld gekleurd of bedrukt, en privé-inzamelaars leggen aparte richtlijnen op waardoor er fouten gemaakt worden. Ten tweede: bedrijven zijn verplicht om 21 afvalstromen selectief in te zamelen. Uit een bevraging van Voka blijkt dat een bedrijf gemiddeld 11 afvaltypes apart moet sorteren en stockeren. Vaak is dit technisch niet haalbaar, aldus Voka. Ten derde: afval zou in de circulaire economie een economische waarde moeten hebben. Maar voor veel afvalfracties is dat niet zo, omdat de verwerkingsprijs afhangt van factoren waar bedrijven amper grip op hebben, zoals de lage grondstofprijs van 'virgin plastic', en omdat het volume vaak te laag is om het economisch rendabel te maken.

Als oplossing pleit Voka voor een versoepeling van de sorteerverplichting op de bedrijfssites en de sorteerverplichtingen van de niet-gevaarlijke fractie te herzien, waarbij dan ook de economische recycleerbaarheid wordt meegenomen.

Minister, de omslachtigheid van de sorteerregels bij bedrijven en hun frustratie is begrijpelijk en reëel. Zou de Vlaamse Regering niet kunnen ingrijpen bij de oorzaak van het probleem, in plaats van zoals Voka voorstelt, minder te sorteren, wat de facto leidt tot minder circulaire economie? Bijvoorbeeld door ontwerprichtlijnen op te leggen die leiden tot een meer homogene afvalstroom, bijvoorbeeld via de principes van ecodesign, door de sortering en stockage van afval te stroomlijnen en te ondersteunen en/of door ervoor te zorgen dat de markt, onder andere met de huidige goedkope olie- en plasticprijzen, de recyclagesector niet ondermijnt?

Tijdens de gedachtewisseling met u op 15 april 2020 informeerde ik naar de opheffing van de visuele controle van bedrijfsafval naar aanleiding van het nooddecreet.

U gaf toen aan dat het om een natuurlijke coronamaatregel ging. Toch vraagt de sector dit al lang. Ik pleitte toen voor meer onverwachte controles, aangezien dit toch wel een fraudegevoelige keten is. Tijdens het overleg gaf u aan bereid te zijn om te kijken naar onverwachte controles met de nodige bescherming in verband met de opheffing van de visuele controle bedrijfsrestafval. U zou bekijken hoe u dat kan verstevigen.

Minister, hoeveel controles heeft de OVAM uitgevoerd sinds de start van het nooddecreet? Wat was het resultaat van deze extra controles?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Mijnheer Pieters, de OVAM heeft inderdaad een selectie gemaakt van een vijftal sectoren die hoog scoren op het relatief aandeel bedrijfsrestafval ten opzichte van de totale hoeveelheid bedrijfsrestafval in Vlaanderen en ten opzichte van de totale afvalproductie in de sector. Het betreft de horeca; de gezondheidszorg, waaronder ziekenhuizen, rusthuizen, apothekers; benzinestations; onderwijs en kmo's actief in handel en diensten. Met deze sectoren zal een dialoog worden opgestart om na te gaan wat de specifieke problemen en drempels zijn.

Samen met bepaalde sectorfederaties, waaronder Horeca Vlaanderen en het Departement Onderwijs wordt nauw samengewerkt om een communicatie-en

dienstverleningsaanbod op maat uit te werken zodat bedrijven juist geïnformeerd en opgeleid worden over de sorteerplicht. Er wordt gewerkt aan samenwerking en draagvlakversterking voor selectieve inzameling.

Er zijn uiteraard ook sectoren die het voortouw nemen in selectieve inzameling. Zo scoren de groothandels in non-food en de chemische industrie zeer goed inzake selectieve inzameling.

Een kleine nuance die ik wil maken in verband met uw vraag, is dat er een verschil bestaat tussen theoretisch recycleerbaar en effectief recycleerbaar in de praktijk. Als een inzamelaar bijvoorbeeld een plasticfolie die daar niet mag zitten, terugvindt in het bedrijfsrestafval, dan kan deze vaak te veel verontreinigd zijn door de andere stromen, waardoor die niet meer kan worden ingezet voor een hoogwaardige toepassing en alsnog moet worden verbrand.

We werken momenteel aan een mix van instrumenten en maatregelen die moeten zorgen voor een verbetering op het terrein. Daarbij wordt zowel op de bedrijven zelf gefocust als op de inzamelaars van het bedrijfsrestafval.

Zo werken we aan een code van goede praktijk voor de inzameling van bedrijfsrestafval. Deze zal worden geïntegreerd in VLAREMA 8 (Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen).

Het onlineplatform Cirkeltips ontsluit historische afvaldata, geeft bedrijven zicht op hun afvalproductie en geeft hen concrete tips en tricks om hun afvalbeleid te verduurzamen. Dit platform wordt de komende jaren verder uitgebouwd en gepromoot.

De verplichte selectieve inzameling van keukenafval, etensresten en levensmiddelenafval zal ervoor zorgen dat bedrijven in bepaalde sectoren met veel organisch afval vanaf 1 januari 2021 verplicht zijn dit selectief aan te bieden. Het gaat dan bijvoorbeeld over scholen, restaurants, cateringbedrijven, gevangenissen, bedrijven met meer dan honderd werknemers. Vanaf 31 december 2023 wordt dit een algemene verplichting. Ook voor matrassen komt er een verplichte selectieve inzameling.

We blijven ook inzetten op brede communicatie- en sensibiliseringscampagnes naar bedrijven. Verder wordt ingezet op een meer gerichte sectorspecifieke aanpak, gelet op de vijf sectoren waar we een tandje bij moeten steken.

Er zit ook nog potentieel in nieuwe logistieke oplossingen voor kleine hoeveelheden selectieve fracties en in collectieve inzamelingen bij bedrijven. We blijven innovatieve projecten ondersteunen en bekijken hoe juridische barrières eventueel weggewerkt kunnen worden.

Dit speelt in op het gemakkelijker maken van de selectieve inzameling, en daar moeten we vooral op inzetten. We moeten barrières wegnemen. Bedrijven moeten immers vaak tien tot zelfs twintig stromen selectief aanbieden. In de praktijk is het niet altijd gemakkelijk om hieraan te voldoen, bijvoorbeeld door plaatsgebrek op de site. Hiervoor wordt via proefprojecten naar een oplossing gezocht. Dat kan bijvoorbeeld gaan over een centrale plek binnen een industriegebied waar verschillende bedrijven hun afval kunnen komen sorteren. Dat is dan een soort mini-recyclagepark voor bedrijven zelf. Door zulke kleine ingrepen maken we het makkelijker om selectief in te zamelen.

Ook de beheersorganismen hebben een erg belangrijke rol te vervullen om selectieve inzameling makkelijker en interessanter te maken voor bedrijven. De nieuwe erkenning van Fost Plus bevat daarrond specifieke doelstellingen, en dat geldt ook voor Valipac.

Het kan alleszins niet de bedoeling zijn dat er minder gesorteerd wordt bij bedrijven, mevrouw Schauvliege. Ik plan de volgende jaren dan ook initiatieven om het sorteren bij de bedrijven haalbaarder te maken en barrières aan te pakken. Naast de overheid spelen ook de beheersorganismen daarin een rol.

Dan wat uw specifieke voorstellen betreft, mevrouw Schauvliege. Productontwerp is helaas geen Vlaamse bevoegdheid. Het is dus niet mogelijk om aan producenten ecodesignprincipes op te leggen vanuit Vlaanderen. Dit neemt niet weg dat in een circulaire economie ecodesign essentieel is om ervoor te zorgen dat de producten die op onze markt komen herbruikbaar, beter herstelbaar en recycleerbaar zijn. Daarom ijver ik via verschillende tussenkomsten bij de Europese en federale overheid om hierop in te zetten.

Een aantal bedrijven hebben inderdaad moeite met kleine hoeveelheden van afvalstromen die selectief gehouden moeten worden. Enerzijds is er niet in alle bedrijven evenveel plaats en vaak zijn de kosten ook hoog. Een mogelijke oplossing hiervoor is het gezamenlijk inzamelen van droge niet-gevaarlijke fracties die nadien volledig gesorteerd worden en nagenoeg volledig voor hoogwaardige verwerking bestemd kunnen worden.

De huidige goedkope olie- en schaliegasprijzen zorgen ervoor dat de productie van plastic met virgin materiaal goedkoper is dan wanneer men met recyclaten werkt. Dit zorgt ervoor dat er weinig vraag is naar recyclaten, omdat het voor de bedrijven voordeliger blijft om nieuw plastic te gebruiken. Dit is een mondiale markt waar de Vlaamse overheid weinig vat op heeft. Het gebruik van recycled content in bepaalde producten kan wel worden gestimuleerd en deels zelfs verplicht. Zo werd in VLAREMA 7 ingeschreven dat vanaf 2021 alleen nog afvalzakken gebruikt mogen worden met minstens 80 procent gerecycleerde kunststoffen, en vanaf 2025 wordt dit opgedreven naar 100 procent. We bekijken zeker of dergelijke bijkomende verplichtingen rond recycled content mogelijk zijn voor bepaalde andere producten, via de wetgeving of via de erkenningen van beheersorganismen. De OVAM zet ook in op een Green Deal met de distributiesector om verpakkingen in onderling overleg en met een haalbaar tijdspad te verduurzamen. Ook daar kan recycled content mogelijk een plaats krijgen.

De visuele controle waarover u het hebt, betreft een verplichte controle van de restafvalcontainer op sorteerfouten door de inzamelaar bij de klant. Wanneer een klant fout sorteert, moet de inzamelaar de klant hierop wijzen via een non-conformiteitsprocedure. Dit werd reeds in VLAREMA 7 verplicht voor elke inzamelaar van bedrijfsrestafval. Door de begrijpelijke onrust rond COVID-19-besmettingen werd deze verplichte controle tijdelijk on hold gezet met een noodbesluit. Vanaf 18 juli 2020 is dit niet meer van toepassing en zullen de controles dus opnieuw moeten gebeuren door de inzamelaars. Dit staat voor alle duidelijkheid los van controles door de overheid.

In de inzamelsector is er vandaag nog wat onduidelijkheid over hoe de visuele controles exact moeten gebeuren en over wat er precies moet gebeuren als er sorteerfouten worden opgemerkt. Maar zoals in de beleidsnota reeds aangegeven en reeds aangehaald, werk ik aan een code van goede praktijk. Die wordt geïntegreerd in het komende VLAREMA 8 en hiermee zullen meer gerichte controles mogelijk worden vanuit de handhavers omdat inzamelaars sorteerfouten zullen kunnen melden in een centraal register. Controles door handhavers moeten gericht focussen op bedrijven die moedwillig weigeren te sorteren en inzamelaars die moedwillig ongesorteerd afval inzamelen. De nieuwe regels van VLAREMA 8 zullen het gemakkelijker maken om deze controles gericht te doen.

De OVAM heeft geen bevoegdheid om handhavende acties uit te voeren bij afvalstoffenproducenten. In verband met de sorteerplicht ligt deze bevoegdheid bij

de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving. Ook bij lokale besturen voert de afdeling Handhaving controles uit op klasse 1-bedrijven en focust daarbij vooral op de inzamelsector zelf. Wat betreft de lokale besturen heeft de OVAM initiatief ondernomen om op verschillende netwerken van lokale besturen informatie te geven over de sorteerplicht voor bedrijven. Er werd aan de aanwezige lokale besturen gevraagd dit aspect steeds mee te nemen bij een controle of bezoek aan een bedrijf, ook als het bezoek om andere redenen gebeurt. Er werd samen met de afdeling Handhaving ook een modelsjabloon voor waarschuwing en ontwerp-proces-verbaal ontwikkeld die de lokale besturen kunnen gebruiken. De exacte impact van deze initiatieven is moeilijk in te schatten, aangezien cijfers over waarschuwingen of pv's aan bedrijven op lokaal niveau niet noodzakelijk doormoeten naar de Vlaamse overheid. Vandaag is het alleszins niet evident om in het wilde weg controles te doen op bedrijven. Zoals gezegd, moet VLAREMA 8 een meer gerichte controle mogelijk maken, wat de efficiëntie van de handhaving zal verhogen.

Rond de visuele controles is dus nog wat onduidelijkheid over hoe die exact moeten gebeuren. Ik hoop dat we die duidelijkheid snel krijgen. Zoals gezegd is het lastig de impact van lokale controles in te schatten. Door de afdeling Handhaving werden de laatste jaren wel zeker een heel aantal controles gedaan bij inzamelaars en werd proces-verbaal opgesteld wegens inzameling en afvoeren naar verbranding van ongesorteerd afval. Nu wordt evenwel vooral gekeken naar VLAREMA 8 om deze controles nog een stuk gericht te kunnen doen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Het is niet de bedoeling om de bedrijven iets in de weg te leggen, dit moet geregeld zijn zodat het ook voor hen de evidentie zelf is om die afvalstromen op een fatsoenlijke manier bij de verwerker te krijgen. We zullen de rapporten die gepubliceerd worden, en desgevallend in vergelijking met uw beleidsnota, in de gaten blijven houden. We zullen er waarschijnlijk in de loop van het komende jaar op terugkomen. We hopen dan op betere cijfers.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u weet dat wij bezorgd zijn om het bedrijfsafval. We kennen het restafval tot op twee cijfers na de komma, bij wijze van spreken, maar inzake het bedrijfsafval blijft er veel werk aan de winkel.

U kondigt VLAREMA 8 aan. Daar zitten heel wat herwerkingen in. Hebt u zicht op de timing van de goedkeuring? Wanneer zal dat ter discussie voorliggen? Wanneer kunnen de bedrijven daarmee aan de slag? Daar zitten wellicht antwoorden in die de sector kunnen helpen om hun sorteeropdracht te vervullen.

Het is immers heel belangrijk dat bedrijven erin slagen om te sorteren, om te recyclen, dat we zo weinig mogelijk overtredingen moeten vaststellen. Wanneer kunnen we dus VLAREMA 8 verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor de antwoorden. Ik denk dat deze vraag velen inspireert om te bekijken op welke manier er kan worden gezorgd voor verbetering wat de spreiding van die afvalstromen betreft. Ik heb een specifieke vraag over de potentiële rol van het bestaande symbioseplatform. Vanuit Voka wordt aangestipt dat onder andere het valoriseren van die stromen of het verdienmodel dat daarachter kan zitten, een incentive zou kunnen zijn voor een betere scheiding. Het symbioseplatform heeft een duidelijke rol toebedeeld gekregen. Het moet ervoor zorgen dat partners elkaar beter kunnen vinden. Ziet u ook

een rol weggelegd voor dat platform, en hoe evalueert u dat vandaag? Werkt dat goed, of moet er worden bijgestuurd?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik wil me even toespitsen op de vraag van collega Pieters. Ik heb namelijk de passage uit het jaarverslag waarnaar hij verwijst, ook gelezen. Wat hij niet vermeldt in zijn vraag, is dat het gaat om cijfers van 2018. Dat is niet onbelangrijk, aangezien hij zich afvraagt wat er misloopt met het beleid van de minister om de doelstellingen te halen en dat beleid dus pas in 2019 van start ging. Ook niet vermeld in de vraag van de collega is dat in het jaarrapport wordt aangegeven dat het de doelstelling van Vlaanderen is om tegen 2022 15 procent minder bedrijfsafval in te zamelen. Minister, ik vroeg me af hoe het staat met die doelstelling. Plant u daartoe nog extra maatregelen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Ik moest even lachen met dat symbioseplatform van collega Rombouts. Uiteraard is dat waardevol, maar op het kabinet noemen we dat 'het Tinderplatform', want het is eigenlijk een onlineplatform waar men elkaar tegenkomt. Collega Rombouts, we nemen dit echter mee.

Ik was daarstraks iets vergeten. Collega Schauvliege had inderdaad ook al naar die cijfers gevraagd. Voor de lokale besturen weten we dat niet, maar inzake wat wij doen, wat de afdeling Handhaving doet wat die klasse 1 betreft, kan ik u zeggen dat er in 2019 207 controles werden uitgevoerd. Er waren 29 aanmaningen en 18 pv's.

We hebben gisteren de opmerkingen van de stakeholders op VLAREMA 8 gekregen. Het kabinet is die nu aan het verwerken. Daarna zal dat naar de Inspectie van Financiën gaan. Ik hoop dat we dat in het najaar kunnen afronden.

Collega Perdaens, wat uw vraag betreft, dat moet ik navragen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik heb een korte reactie op wat collega Perdaens daarnet aanhaalde. Het maakt eigenlijk niet uit of die nu van 2018 zijn, of van 2019 of 2020. Het gaat over 29 procent verplicht selectief inzamelen, over 44 procent selectief inzamelen, wat niet is gebeurd. Ik neem aan dat dat niet op een jaar in orde kan komen. Daar zit een evolutie in.

Uiteraard willen wij wel zien dat daar de komende jaren een verbetering in zit. En ongeacht de cijfers die de beleidsnota vermeldt, willen we wel zien dat u daar de nodige vooruitgang in vindt in de jaren dat u daarvoor verantwoordelijk bent, minister, ten voordele van de bedrijven en ten voordele van de selectieve inzameling. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Het gebeurt misschien niet veel, maar ik kan collega Pieters helemaal bijtreden. Het klopt dat die cijfers, of die nu actueel zijn of niet, tonen dat er nog een hele weg te gaan is inzake bedrijfsafval. We hebben al een mooi traject afgelegd inzake huishoudelijk afval, en ik denk dat we echt grote stappen vooruit moeten zetten om ervoor te zorgen dat die circulaire economie echt ingang vindt.

Wij leggen onze boontjes ook te week op VLAREMA 8. We kijken daar helemaal naar uit om ook daar de nodige hefboomen te vinden. Zo kunnen bedrijven nog

verder aan de slag gaan en meewerken aan de afbouw van bedrijfsafval in Vlaanderen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de dalende prijs van het verse plastic en de impact op de circulaire economie – 2691 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Op 12 mei stelde ik in deze commissie al een vraag over wegwerpplastic. Tijdens het debat haalde ik ook het probleem aan van de prijs van vers plastic, die op dat moment erg laag lag. Collega Schauvliege haalde het verschil in die prijzen daarstraks ook al even aan. Begin mei luidden de professoren De Meester en Ragaert immers de alarmbel. Door de daling van de olieprijs zou het verse plastic goedkoper zijn, zodat het moeilijker werd voor plasticverwerkingsbedrijven in Vlaanderen om van hun eindproduct af te raken.

Ons recyclagesysteem waarin we, zoals bij de recyclage van papier en karton, heel wat expertise hebben opgebouwd, zou op die manier mogelijk in het gedrang komen. Onder andere het recyclagebedrijf Van Werven gaf al aan minder ploegen aan het werk te hebben omdat ze niet af raken van hun gerecycleerde materiaal. Doordat deze bedrijven niet van hun gerecycleerde materiaal af raken, riskeren we dat men opnieuw zal neigen naar de verbranding van afval of het exporteren van ons afval naar het buitenland, om van het ingezamelde plastic af te raken. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat dat een minder goede zaak zou zijn.

De minister gaf toen aan dat er overleg met Europa loopt, wat een goede zaak is. Dit overleg lijkt mij erg belangrijk, omdat lokale of regionale heffingen invoeren – zoals een collega tijdens deze commissie toen voorstelde – volgens mij niet nuttig is, aangezien dit waarschijnlijk enkel zou leiden tot het verschuiven van de markt naar een ander land waar er geen heffingen van toepassing zijn.

Minister, bleek de problematiek tijdelijk of ziet men toch dat deze trend zich doorzet? Kunnen we daar nu al conclusies uit trekken?

Kunt u meer zeggen over het overleg met Europa? Wat is uw visie op deze problematiek, en op welke manier kan de circulaire economie, waarvan daarstraks ook al sprake, in dezen ondersteund worden?

Is er een overzicht van de plasticverwerkende bedrijven over de hoeveelheid plastics die niet verwerkt raakten en wat hier uiteindelijk mee gebeurde?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: U vroeg of deze problematiek tijdelijk bleek. De marktprijzen voor virgin kunststoffen liggen vandaag nog steeds aanzienlijk lager dan vóór corona. Uit marktgegevens blijkt dat er de voorbije twee weken voor sommige polymeren een lichte prijsstijging merkbaar is. De komende weken zal moeten blijken of deze trend zich verder doorzet. De huidige marktprijzen voor virgin kunststoffen blijven voorlopig nog de afzet van gerecycleerde kunststoffen bemoeilijken.

De problematiek waarmee de Vlaamse recyclagemarkt kampt naar aanleiding van de coronacrisis is inderdaad zeer pertinent en actueel. Het zal onder andere

aangepakt worden via de maatregelen die onder het actieplan circulaire economie worden uitgerold vanaf 2020. Ook andere landen zoals Nederland signaleerden dit probleem en vragen om versnelde actie, vooral op het vlak van een verplicht gehalte recyclelaat in bepaalde producten.

Ook vanuit Vlaanderen werd en wordt dit bij verschillende gelegenheden aangekaart bij de Europese instellingen. Tot op heden heb ik het voorzitterschap waargenomen voor België. In dat kader hebben wij op 28 april written comments overgemaakt, met daarin onder andere de analyse dat tijdens de coronacrisis de recyclagemarkt in Vlaanderen in een crisis is terechtgekomen. We hebben gevraagd om een robuust Europees kader voor de versterking van de markt van secundaire grondstoffen.

In het kader van de informele bilaterale ontmoeting met het Duits voorzitterschap op 4 juni heb ik dit punt ook opgenomen en meegedeeld, met een oplistings van concrete Europese maatregelen die onze recyclagesector kunnen helpen. Het gaat meer bepaald om financiële ondersteuning op korte termijn, verplichte hoeveelheden recycled content voor bepaalde producten, verplichte minimale circulaire criteria voor openbare aanbestedingen, restricties op de export van afval uit de EU en fiscale initiatieven ten voordele van secundaire grondstoffen en circulaire businessmodellen. Dat is allemaal aan bod gekomen in dat gesprek.

Ook op de informele Milieuraad van 23 juni heb ik, in het kader van het Europees herstelbeleid post-COVID-19, opnieuw de nadruk gelegd op het belang van een goed functionerende markt voor secundaire grondstoffen. Daar waar ik dat kan, blijf ik op forums ook op dat punt terugkomen. Wij zijn niet het enige land; ook andere landen doen dat.

Wat uw derde vraag betreft: uit een studie van het Vlaams Instituut voor de Logistiek naar Vlaanderen als recyclagehub van 2017 blijkt dat er in Vlaanderen een 25-tal bedrijven zijn die specifiek bezig zijn met de recyclage van kunststoffen. Daarnaast zijn in Vlaanderen nog veel meer bedrijven gevestigd die deels actief zijn op het vlak van recyclage van kunststoffen. Ik beschik niet over gegevens van niet-verwerkte hoeveelheden kunststofafval voor elk van deze bedrijven.

Wat de export van kunststofafval betreft, kan ik wel melden dat er de laatste twee maanden geen abnormale stijging te zien is in het aantal kennisgevingsaanvragen voor grensoverschrijdende transporten van kunststofafval buiten Europa. De laatste twee maanden merk ik echter wel een toename in het aantal omgevingsvergunningaanvragen voor opslag en overslag van kunststofafval in Vlaanderen. Dit kan erop wijzen dat inzamelaars, handelaars en/of recycleerders ervoor kiezen om kunststofafval tijdelijk te stockeren, in afwachting van verdere verwerking in binnen- of buitenland. Wij houden dit verder in het oog.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dat inzamelaars, handelaars en recycleerders ervoor kiezen om kunststofafval tijdelijk te stockeren in afwachting van verdere verwerking in binnen- of buitenland, in plaats van het kunststofafval te exporteren of te verbranden, is een zeer goede zaak, geloof ik. Ik ben blij dat deze bedrijven voor deze optie hebben gekozen.

Dat de sector met de handen in het haar zit, is vandaag nog maar eens duidelijk geworden in de noodkreet die Denuo, de Belgische federatie van de afval- en recyclagesector, slaakt. Ze richten zich tot bedrijven, beheersorganisaties en beleidsmakers, en hopen de vraag naar gerecycleerde plastics aan te zwengelen en een meer stabiele afzetmarkt te creëren, waardoor kunststofrecyclage aantrekkelijker wordt en op lange termijn kan overleven. Dat u de problematiek bij de EU

aankaart en dat dit bijval krijgt van andere lidstaten zoals Nederland is duidelijk, mijn dank daarvoor.

Ik had nog een bijkomende vraag. Worden er op korte termijn en regionaal nog stappen ondernomen om deze inzamelaars, handelaars en recycleerders te ondersteunen in hun keuze voor opslag eerder dan voor export en verbranding? En is er overleg gepland met de sector in dezen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik sluit graag aan bij het laatste element van collega Perdaens. Ik had daarstraks bij het voorstel van decreet, waar de doelstellingen worden opgedreven, ook de volgende bezorgdheid geuit: op welke manier kunnen we realiseren dat we ook de verwerking zeker in Vlaanderen houden, wetende dat de sector vandaag in zeer moeilijke omstandigheden moet werken? Nieuwe producten zijn immers aantrekkelijker dan het hele recyclageverhaal vandaag.

Minister, ik dank u om dat op Europees niveau aan te kaarten. U hebt ook heel duidelijk aangegeven dat er een aantal concrete maatregelen besproken werden. Maar kunt u ons ook een idee geven of daar ook resultaten te verwachten zijn vanuit Europa, zodat daar effectief stappen worden ondernomen? Wat is uw gevoel of uw inschatting op dat vlak? Ik denk dat er inderdaad wel degelijk nood aan is, maar de vraag is of men daar op Europees niveau op inzet, en op welke termijn.

Als dat niet zo is, denkt u dan aan maatregelen op Vlaams niveau, in afwachting van Europese maatregelen? Zo kunnen we er zeker voor zorgen dat onze belangrijke verwerkings- en recyclagesector ook op dat vlak in Vlaanderen overeind blijft.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik sluit ook graag aan bij deze vraag, omdat het helemaal in de lijn ligt van wat we daarnet hebben besproken en wat we ook in het verleden al eens hebben aangehaald.

Het is zeker goed dat we op Europees niveau pleiten voor maatregelen, en mevrouw Rombouts vroeg wat Vlaanderen kon doen. We hebben een paar commissievergaderingen geleden gevraagd of Vlaanderen van plan was om heffingen op te leggen. U antwoordde toen van niet. Maar hebben wij ook zicht op de impact van heffingen? Zijn die echt sturend of niet? Italië doet dat bijvoorbeeld.

Ik denk dat we eigenlijk een hele resem aan maatregelen moeten overwegen om te kijken wat we echt kunnen doen om ervoor te zorgen dat we onze recyclagedoelstellingen kunnen halen. Hebt u zicht op de impact van die heffingen, is daar onderzoek naar gebeurd? Is dat een maatregel die mogelijk ook mee in de batterij van maatregelen kan komen te zitten als daar beslissingen rond moeten vallen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Uiteraard gebeurt daar veel overleg met de sector. Maatregelen die vooral naar voren komen, hebben voornamelijk betrekking op initiatieven op federaal niveau en Europees niveau. Ik weet dat er op Europees niveau een heel ambitieus plan voorligt, en dat we ook versneld de uitrol hebben gevraagd. Dus ik verwacht daar wel zeer snel een aantal initiatieven.

Regionaal ben ik voorzichtig. Op dit moment plan ik geen bijkomend initiatief. Maar ik spreek over dit moment, want je weet nooit hoe of wat post corona. Op dit moment is er geen bijkomend initiatief. De dingen die gevraagd worden, situeren zich vooral op federaal en Europees niveau.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik dank de minister, en ik dank ook de collega's voor het bijtreden in deze vraag, en om deze situatie ernstig te nemen.

We hadden het er vandaag uiteraard al enkele keren over: het niveau van het recyclaat dat we hier in Vlaanderen afleveren, is van een erg hoogstaande kwaliteit, en dat geldt niet enkel voor papier, maar zeker ook voor plastic. We willen dat ook zo houden. Ik denk dat stilaan duidelijk mag zijn dat de coronacrisis een impact heeft op veel meer dan alleen de gezondheid. Willen we ervoor zorgen dat de coronacrisis niet ook een impact heeft op onze stappen richting een circulaire economie en richting het verder opwaarderen van ons recyclaat en de recyclage van onze materialen, dan is blijvende aandacht nodig.

Minister, ik dank u om hiervoor te pleiten en vol te houden, zowel in Vlaanderen als bij de EU. Ik ben heel erg blij met de stappen die worden gezet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.